

van de wetgeving, die niet alleen over onze beurs, maar ook over ons lichaam, onzen zondag, ons kind en naarmate zij zich met minder terughouding in dienst van het ongeloof komt te stellen, ook over ons geweten beschikt;

van de openbare meening, die, in zekeren zin, nog boven de wetgeving staat en zich meer en meer tegen den Christen en het christendom keert.

Deze machten staan zij niet geheel, of bijna geheel ter beschikking van hen, die wij, om Christuswil, onze tegenstanders achten?

Het is maar al te waar. En tóch mogen wij niet nalaten den eisch te stellen en ook als leus te doen hooren.

Al waren wij zelfs geheel ongewapend als Simson, toen de jonge leeuw in de wijngaarden van Thimnath hem tegenbrulde; al moesten wij met vijf gladde steenen uit de beek Sorek den uitgelezen kampvechter in vollen wapendosch te lijf, wij zouden geen recht hebben en geen reden, ons aan den strijd te onttrekken, den strijd ter zelfverdediging, den strijd voor de eere Gods, wiens naam gehoond is geworden.

Als de nood tot handelen dringt, en de plicht gebiedt, dan is er een einde aan alle redeneering, alle kansberekening, alle wikken en wegen zelfs van eigen kracht.

En toch wenschen wij niet te vergeten, dat die wapenen, die de wereld met zooveel gevolg weet aan te wenden, door ons niet mogen worden versmaad of veronachtzaamd. Als het God, in zijne wijsheid behaagt, „de dingen, die niet zijn, te gebruiken, om te niet te doen de dingen, die zijn“, als de Geest des Heeren, in een op zichzelfstaand geval, „vaardig wordt over Simson“ omdat hij een teeken des Allerhoogsten is, voor de lieden van zijn geslacht, dan mogen wij dit niet tot richtsnoer van onze daden stellen. David is ook niet ongewapend ten strijde getrokken, maar met een wapen, dat hij wist te hanteeren, en Goliaths zwaard is later in het bezit van den overwinnaar geweest. Het zwaard van Lamech is noodig om